

24 באוקטובר 2017

לכבוד
גב' דינה זילבר
המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (ציבורי-מינהלי)
משרד המשפטים
ירושלים

שלום רב,

הנדון: הנחיית השר לענייני ירושלים לאסור על קיום סיור במסגרת "בתים מבפנים"

1. אנו פונים אליך בעקבות הנחיה פסולה של השר לענייני ירושלים ומורשת, זאב אלקין, שדרש לבטל סיור בבית העלמין המוסלמי בממילא במסגרת אירועי "בתים מבפנים", הצפויים להיערך בסוף השבוע הקרוב בירושלים.
2. כפי שפורסם אתמול, "אלקין מסר ל"הארץ" כי הביא לביטול השתתפותו של מזרחי באירוע. "אנחנו לא מוכנים להשלים עם העובדה שמימון ממשלתי יועבר לאדם שטוען שחפירות ארכאולוגיות במימון המדינה בעיר דוד ובמנהרות הכותל הן כמו מנהרות החמאס ושנציג הארגון שהוא עומד בראשו מתראיין לסרטוני הסתה של התנועה האיסלאמית נגד מדינת ישראל", מסר. "לכן הפעלתי וטו אישי ודרשתי לבטל את השתתפותו של מר מזרחי בפרויקט הממומן על ידינו כמשרד ממשלתי." (ניר חסון "אלקין אמר כי ביטל סיור בירושלים כי המדריך הוא איש שמאל, אך הסיור יתקיים" הארץ 23.10.17). בניגוד לאמור בדיעה למיטב ידיעתנו הסיור אכן בוטל.
3. הדרישה לבטל סיור משום שדעותיו או התבטאויותיו של מדריך הסיור אינן עולות בקנה אחד עם דעותיו של שר בממשלה מהווה פגיעה חמורה ופסולה בחופש הביטוי. כאשר הדרישה מגיעה מצד שר, שמשרדו מממן את האירוע המדובר, היא גם פוגעת בשלטון החוק. הדרישה של השר אלקין מהווה חריגה מסמכות וניצול לרעה של תפקידו ושל התקציב העומד לרשותו, דהיינו של כספי הציבור, לצורך השתקת דעות שאינן לרוחו.
4. זהו נוהג פסול מצד נבחר ציבור או עובד ציבור לבחון את עמדותיהם של מי שצפויים ליטול חלק באירוע ממומן, ולפסול את השתתפותם של אלה שדעותיהם אינן כדעתו. התנהלות שכזו יכולה להתקיים רק במשטר המבוסס על כוח ושררה, ולא במדינה שבה כולם, כולל חברי הממשלה, כפופים לחוק ולזכויות היסוד. אזרחיות ואזרחים במדינה דמוקרטית אמורים להיות חופשיים להביע עמדות ודעות ללא מורא, וקשת הדעות מובאת ונידונה באירועים ציבוריים, כולל באלו שהמדינה שותפה למימנם.
5. עמדתו של השר אלקין פסולה הן בשל פסילת אדם בשל דיעותיו, הן בהתערבות בתכנים של אירועים והן בהתניית מימון בהתיישרות עם קו אידיאולוגי. מעבר לכך ממכתבו של עו"ד איתי מק, ב"כ עמותת עמק שווה, ליועמ"ש המשרד לענייני ירושלים עולה, שהעובדות עליהן הסתמך השר אלקין מופרכות לחלוטין ומהוות לשון הרע חמור נגד העמותה ונגד פעילים בה (המכתב מצ"ב).

6. לצערנו אין זו הפעם ראשונה בה שר בממשלה מנסה להתערב בתכנים של אירועים ציבוריים, ועושה זאת תוך הוצאת שם רע לאדם או למוסד. כפי שכבר הבהרת בתשובתך אלינו מיום 11.5.17, פניותיה החוזרות ונשנות של שרת התרבות למוסדות התרבות יוצרות "הצטברות מדאיגה של מקרים המעבירים מסר בעייתי כי פעילותם של מוסדות התרבות והיוצרים נבחנת כל העת תחת עינה הפקוחה של המדינה, כי הם נתונים לפיקוח ולניטור מתמידים מטעם השלטון, בחינה היורדת לשורשו של חופש הביטוי". עוד ציינת, כי בעקבות פניותינו הובהר שוב לשרת התרבות, ש"לא ניתן למנוע מימון בתחום התרבות מחמת תוכן היצירות המוצגות והאירועים המתקיימים במוסדות אלה". למרבית הצער אף השר אלקין זקוק להבהרות מעין אלה.

7. מעבר לחומרה היתרה שבביטול הסיור, לדבריו של השר אלקין יש אפקט מצנן חמור על מארגני אירועים, שמבקשים מימון מטעם המשרד לענייני ירושלים ומורשת. לפיכך נבקשך להבהיר לשר לענייני ירושלים ומורשת, כי אסור לו להתערב בתכנים של אירועים ציבוריים, כי אסור לו להתנות תמיכה של משרדו בבחינת התכנים או בבחינת המשתתפים באותם אירועים, וכי זכותו הלגיטימית להביע דעה על פעולותיהם של עמותה או של אדם אינה אמצעי להשחרת שמם תוך יצירת מצג שווא כי הן נאמרות במסגרת מילוי תפקידו ומכוח סמכותו.

בכבוד רב,

דן יקיר, עו"ד
היועץ המשפטי

העתק: עו"ד איתי מק, ב"כ עמותת "עמק שווה"